

► RVU-analyse sykling i Bergen

2	2019-06-03	Endrede analyseforutsetninger (midlertidige data)	LiStr	EiBow	SAHov
1	2019-05-03	Førstekast til oppdragsgiver (midlertidige data)	LiStr	EiBow	SAHov
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Innhold

1	Innledning	3
2	Om bruk av reisevaneundersøkelse	3
3	Sykkelandeler i Bergen	4
3.1	Reisehensikt og ukedag	5
3.2	Kjønn og alder	6
3.3	Husholdningsinntekt og familietype	7
3.4	Reiselengde og varighet	8
4	Kjennetegn for de som sykler i Bergen	9
5	Oppsummering av sykkelreiser i Bergen	11
	Vedlegg 1: Feilmargintabell	12

1 Innledning

I Bergen arbeides det nå med utforming av ny sykkelstrategi for perioden 2019-2030 og en evaluering av den forrige sykkelstrategien 2010-2019. Et av hovedmålene i den gamle sykkelstrategien var at sykkelandelen i Bergen skulle være på minst ti prosent innen 2019. Et av delmålene var å bedre faktagrunnlaget med hensyn til sykling. Som del av dette evalueringsarbeidet har Norconsult gjennomført en analyse av data fra den nasjonale reisevaneundersøkelsen for 2018, med fokus på reiser i Bergen. I denne rapporten presenteres resultatene for sykkelandeler og kjennetegn for de som sykler i Bergen.

Reisevaneundersøkelser (RVU) kan brukes til å beskrive befolkningens reiser. De er en viktig del av kunnskapsgrunnlaget for evaluering av eksisterende sykkelstrategi, og for utarbeidelse av ny sykkelstrategi i Bergen. RVU-en kan blant annet gi informasjon om reisemiddelfordeling, sykkelreisenes lengde og varighet, og hvilke trafikantgrupper som sykler og som ikke sykler. I tillegg kan en RVU gi informasjon om hvilke typer reiser (reisehensikter) som blir gjennomført med sykkel.

Første del av denne rapporten vil fokusere på ulike sykkelandeler i Bergen, som et bidrag til evalueringen av måloppnåelse for eksisterende strategi. Videre vurderes kjennetegn for de som sykler i Bergen.

2 Om bruk av reisevaneundersøkelse

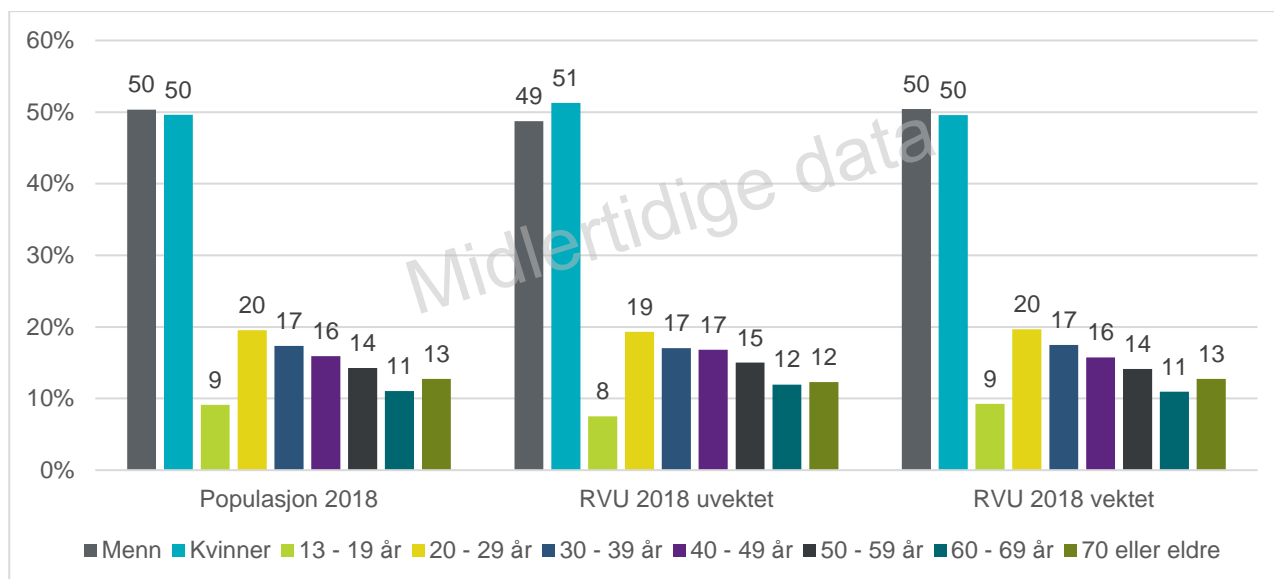
For denne analysen benyttes den nasjonale reisevaneundersøkelsen for 2018 (RVU 2018), som er en spørreundersøkelse rettet mot et representativt utvalg av befolkningen i Norge, og i Bergen. Per mai 2019 anser Vegdirektoratet, som har ansvaret for den nasjonale reisevaneundersøkelsen, datasettet for RVU 2018 som «midlertidig», da det fremdeles arbeides videre med kvalitetssikring av datasettet. Resultatene i denne analysen må derfor vurderes som foreløpige, og alle figurer er merket med «midlertidige data».

Analysen presenterer sykkelandeler og kjennetegn for personer som er bosatt i Bergen kommune. I RVU 2018 er det registrert i underkant av 10 000 reiser gjennomført av bosatte i Bergen kommune, og 300 av disse reisene er sykkelreiser (uvektede tall). I denne analysen vises sykkelandeler for flere undergrupper av respondentene, for eksempel gruppert etter kjønn, alder, reisehensikt og familietype. Feilmarginen vil variere med antall svar og svarfordelingen innenfor disse undergruppene. Feilmarginer forteller oss noe om påliteligheten til resultatene vi har avledet basert på utvalget, og er altså et uttrykk for usikkerheten for resultatet. Se Vedlegg 1 for feilmargintabell.

Utvalgsvekter i spørreundersøkelser benyttes for å justere for at enkelte grupper kan være under- eller overrepresentert blant respondentene i forhold til populasjonen. Justeringen innebærer at observasjoner for personer i grupper som er underrepresentert i utvalget gis større vekt, og motsatt for observasjoner i grupper som er overrepresentert. I RVU-en er det beregnet nasjonale utvalgsvekter som skal korrigere for over- eller underrepresentasjon (på kommunenivå) når det gjelder antall respondenter i kommunen, , alder, kjønn og den dagen respondenten registrerer reisene for. I denne analysen benyttes de beregnede nasjonale utvalgsvektene.

Figur 2-1 under viser kjønns- og aldersfordelingen for befolkningen i Bergen kommune i 2018¹ og den samme fordelingen i RVU 2018 med og uten utvalgsvekter.

¹ SSB, tabell 10826: Befolkning, etter region, kjønn, alder, statistikkvariabel og år.

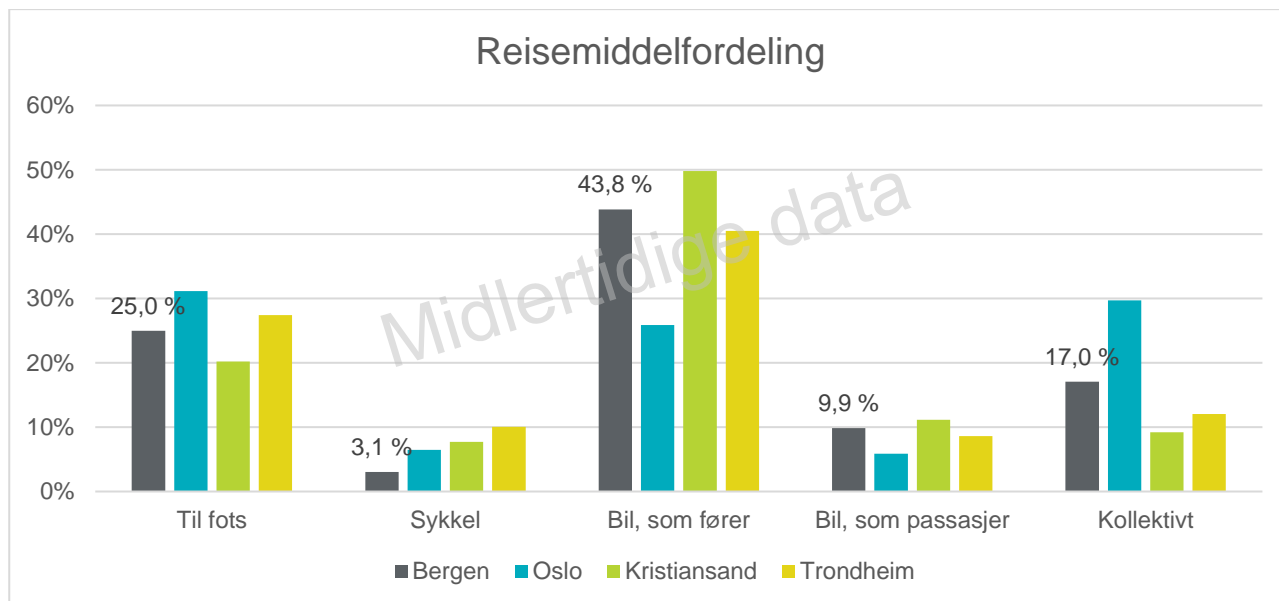

Figur 2-1 Prosentvis kjønns- og aldersfordeling for befolkningen samt uvektet og vektet utvalg i RVU 2018.

Figur 2-1 viser for eksempel at i 2018 var kjønnsfordelingen i Bergen på 50,4 prosent menn og 49,6 prosent kvinner. I RVU 2018 uten utvalgsvekter er kjønnsfordelingen 48,7 for menn, og 51,3 for kvinner. Når RVU-ens utvalgsvekter benyttes, justeres de gruppene som er over- og underrepresenterte i RVU-en, og vi får den samme kjønnsfordeling som populasjonen i Bergen kommune i 2018. At det er liten forskjell i andelene med vektete og uvektete data er et tegn på at utvalgets fordeling på kjønn og alder i stor grad er representativ for befolkningen i Bergen.

3 Sykkelandeler i Bergen

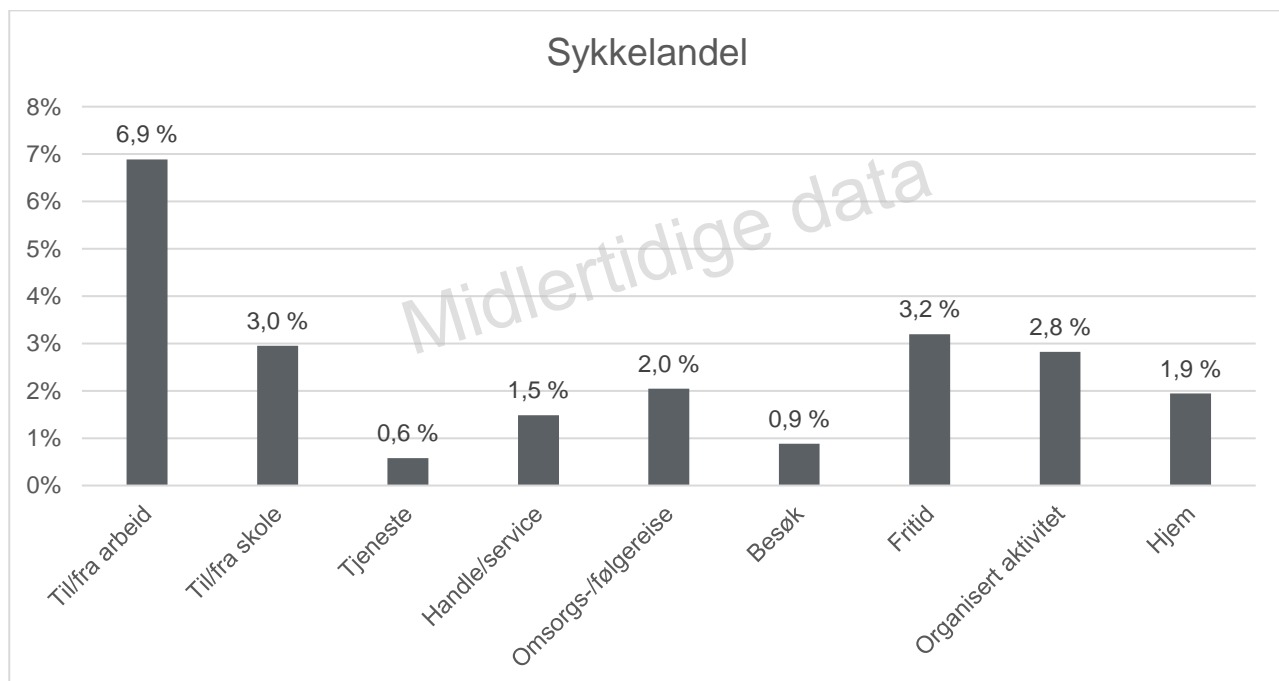
Sykkelandelen for reiser gjennomført av bosatte i Bergen kommune var på ca. tre prosent i 2018, jmfør Figur 3-1. Sykkelandelen gjelder for hele året. Dette er identisk med sykkelandelen i RVU 2013/14. Til sammenligning er sykkelandelen på seks prosent for bosatte i Oslo kommune, og nesten åtte prosent i Kristiansand. Trondheim kommune har høyest sykkelandel på ti prosent.

Figur 3-1: Reisemiddelfordeling (andel av alle reiser) i RVU 2018 for bosatte i Bergen kommune og andre utvalgte kommuner. Reisehensiktene «MC/Moped» og «Annet» er ikke vist her.

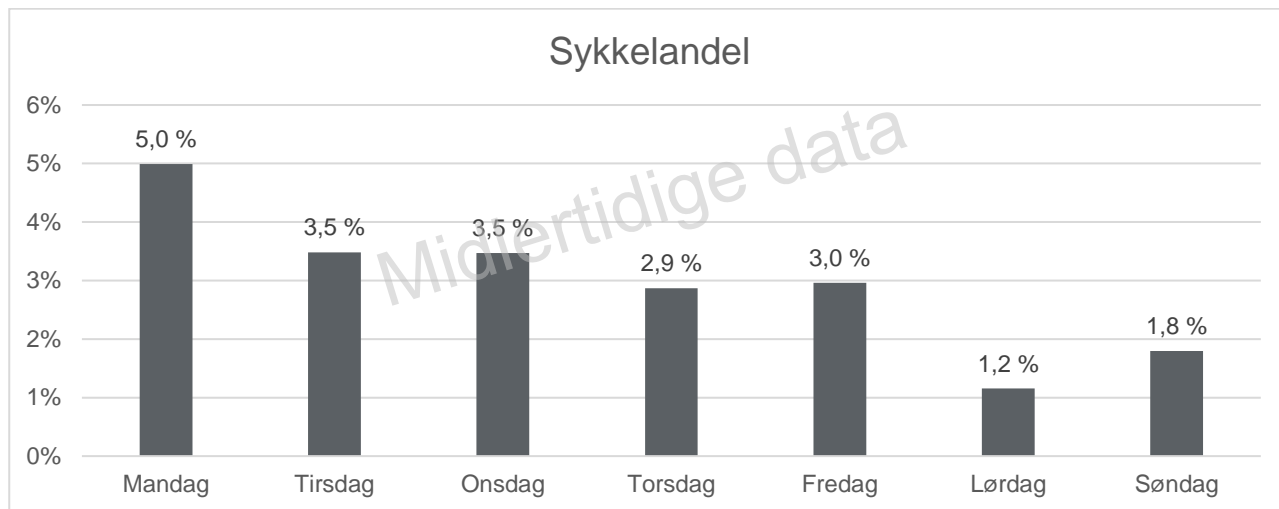
3.1 Reisehensikt og ukedag

Sykkelandelen er høyest for reisene til og fra arbeid, på nesten syv prosent. Tre prosent av fritidsreisene skjer med sykkel. Tjenestereiser og besøksreiser har lavest sykkelandel, under én prosent.

Figur 3-2: Sykkelandeler i 2018 for bosatte i Bergen kommune, fordelt på reisehensikt.

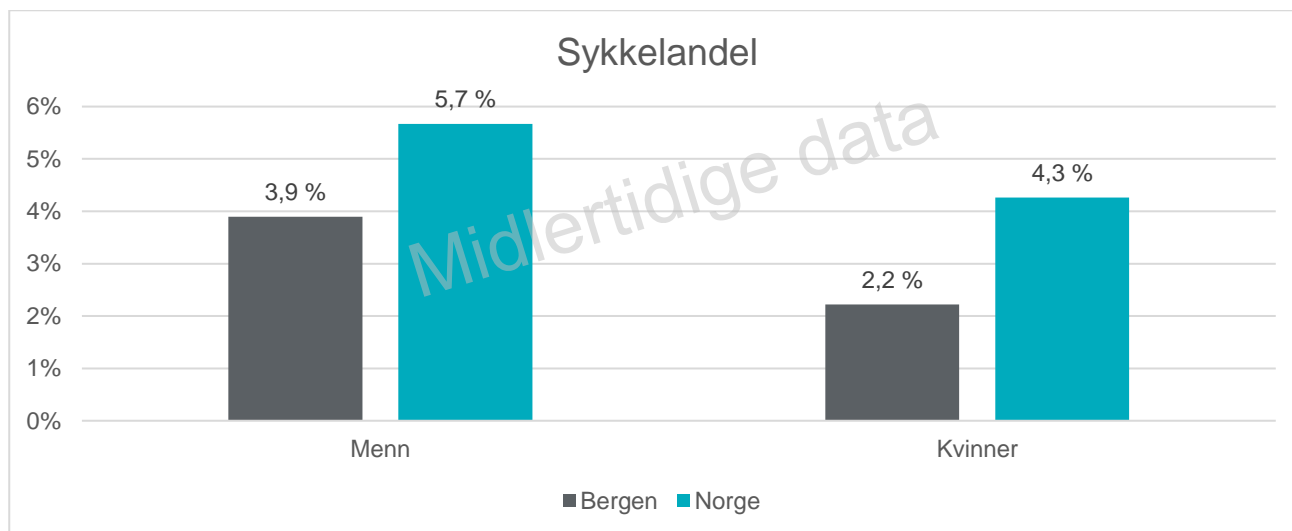
De fleste sykkelreisene i Bergen skjer tidlig i uka, mens sykkelandelen er lavere for helgereiser. Dette henger sammen med at sykkelandelen er klart høyere for arbeidsreiser enn for andre reisehensikter.

Figur 3-3: Sykkelandel i 2018 for bosatte i Bergen kommune, fordelt på ukedag.

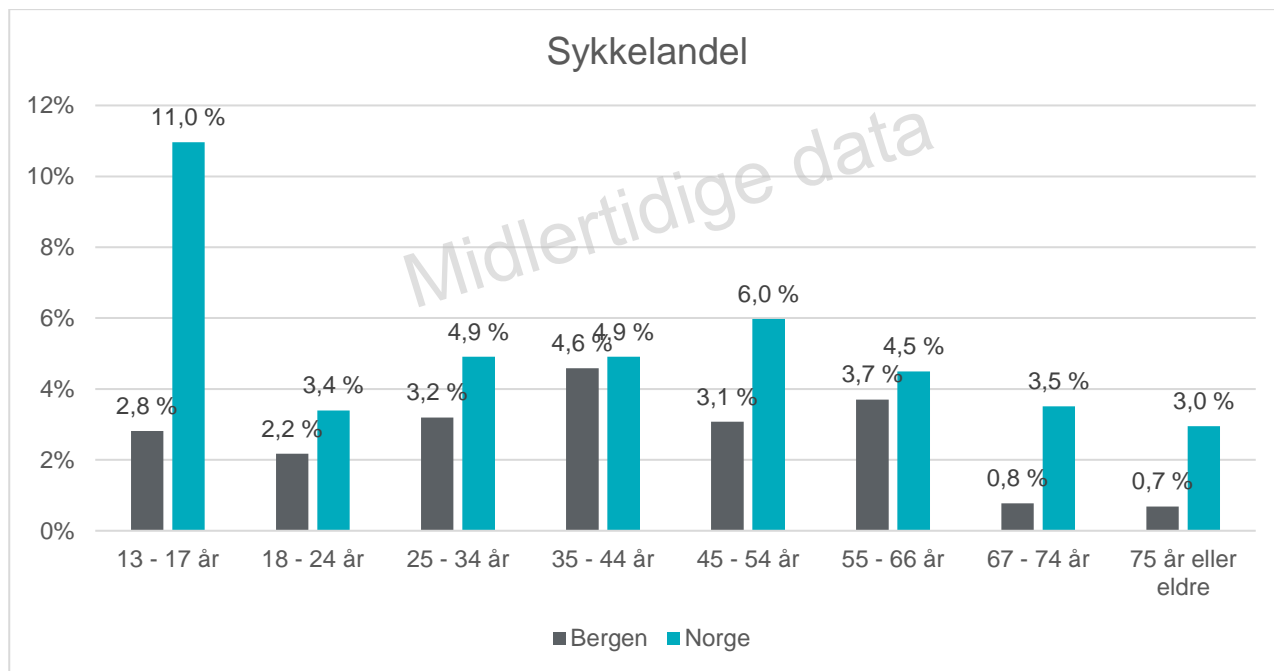
3.2 Kjønn og alder

Sykkelandelen for menn er nesten to prosentpoeng høyere enn for kvinner i Bergen. Dette er ikke spesielt for Bergen, også den nasjonale sykkelandelen er høyere for menn enn for kvinner, jmfør Figur 3-4.

Figur 3-4: Sykkelandel i 2018 for bosatte i Bergen kommune og i Norge, fordelt på kjønn.

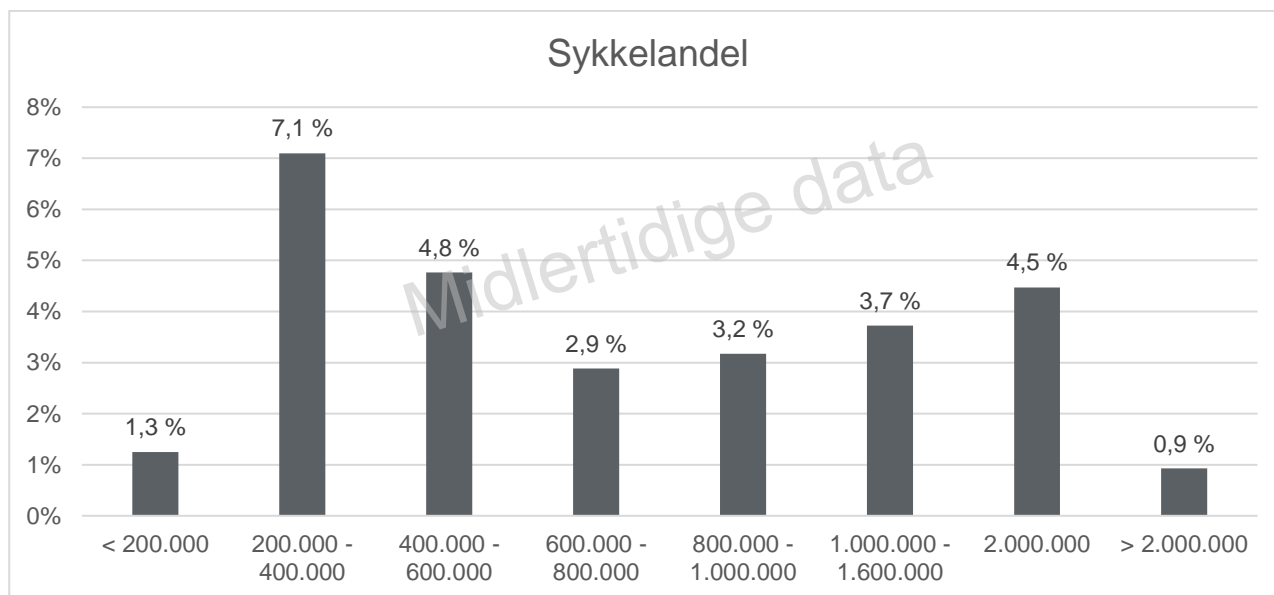
Bergen har en sykkelandel under det nasjonale gjennomsnittet for alle aldersgrupper, men det er særlig for ungdommer mellom 13 og 17 år at sykkelandelen er spesielt lav i Bergen, jmfør Figur 3-5.

Figur 3-5: Sykkelandel i 2018 for bosatte i Bergen kommune og i Norge, fordelt på aldersgrupper.

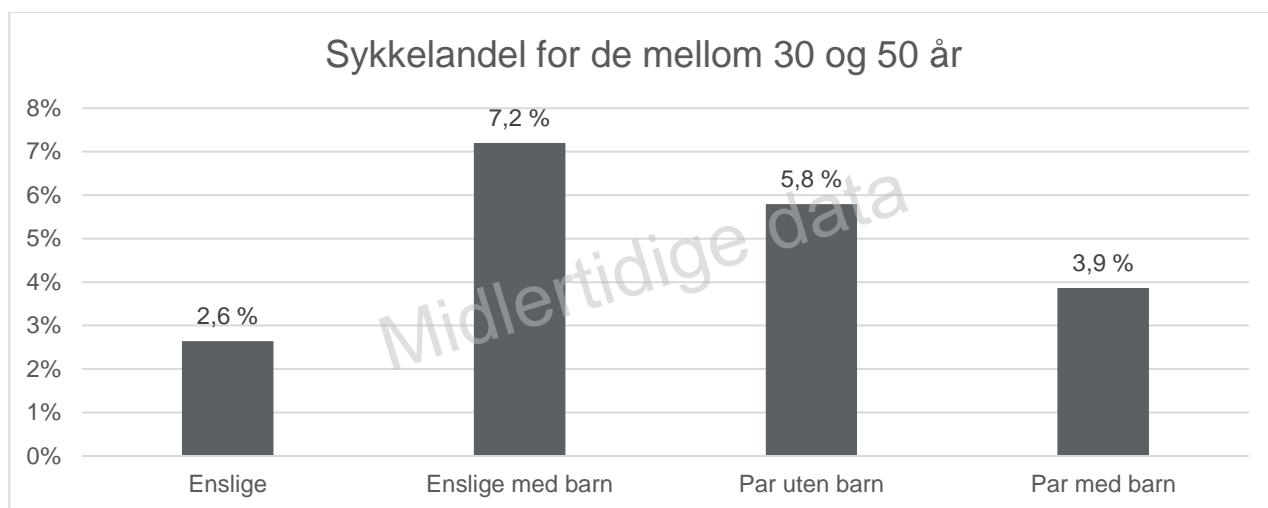
3.3 Husholdningsinntekt og familietype

Figur 3-6 viser at sykkelandelen er høyest for de som har en årlig bruttoinntekt for husholdningen mellom 200 000 og 400 000 kroner, og lavest for de med bruttoinntekt for husholdningen under 200 000 kroner og over 2 000 000 kroner.

Figur 3-6: Sykkelandel i 2018 for bosatte i Bergen kommune, fordelt etter husholdningens bruttoinntekt.

I Bergen er det flest mellom 30 og 50 år som sykler, og dette er også den aldersgruppen der det er mest sannsynlig å ha barn under 13 år i husholdningen. Figur 3-7 viser sykkelandelen for de mellom 30 og 50 år, fordelt på familietype. Figuren viser at sykkelandelen er lavest for de som er enslige uten barn, og høyest for de som er enslige med barn. Par uten barn har en høyere sykkelandel enn par med barn.

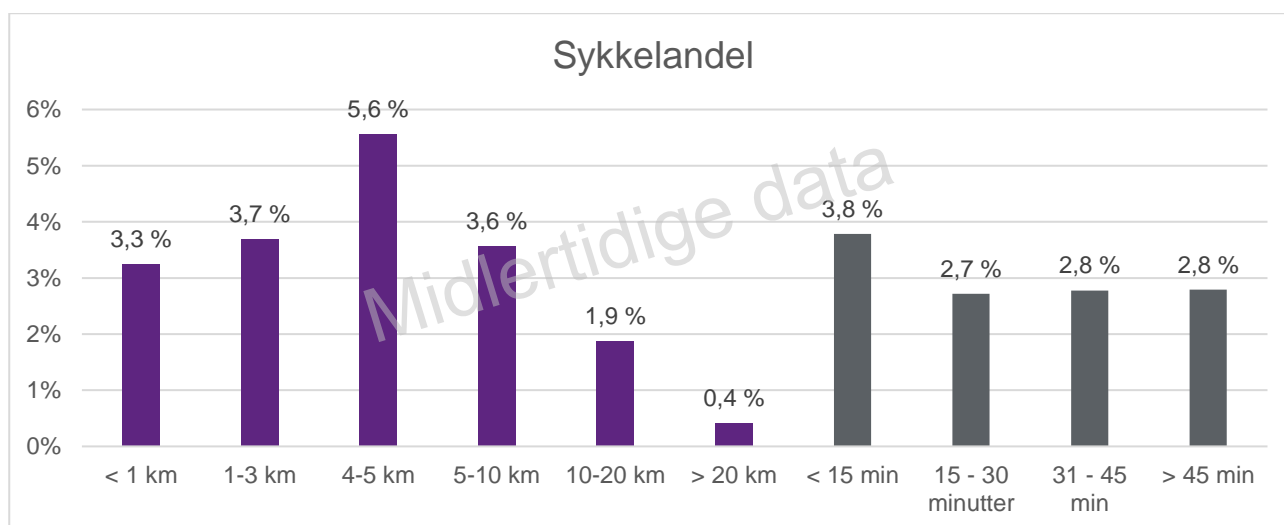

Figur 3-7: Sykkelandel for bosatte i Bergen kommune i RVU 2018 og RVU høsten 2017, fordelt på familietype.

3.4 Reiselengde og varighet

Sykkelandelen er høyest for reiser mellom fire og fem kilometer og reiser som varer i mindre enn 15 minutter, jmfør Figur 3-8.

Av alle reiser for bosatte i Bergen som er under en kilometer lange er det litt over tre prosent som blir gjort med sykkel, mens for reisene mellom én og tre kilometer er sykkelandelen på nesten fire prosent. Til sammenligning er bilandelen for disse reiselengdene på henholdsvis 31 og 44 prosent, mens gangandelen er på henholdsvis 56 og 39 prosent.

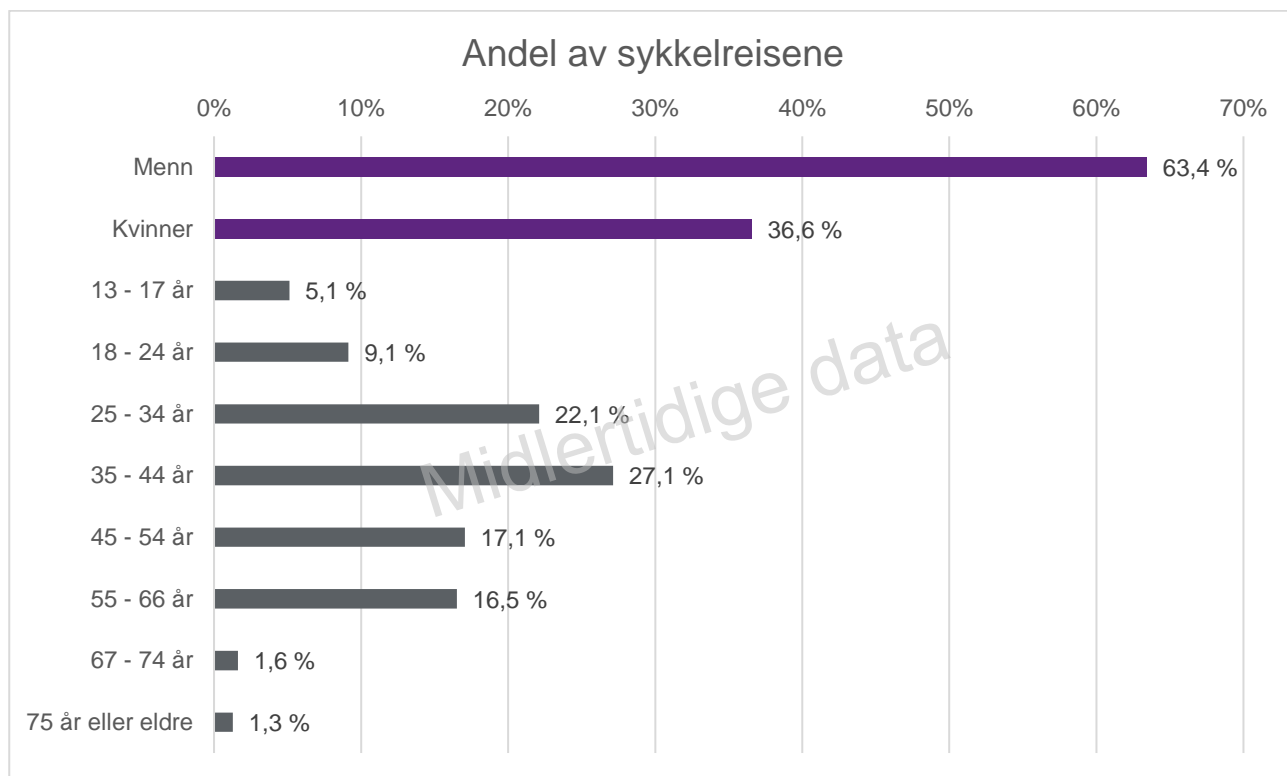
Figur 3-8: Sykkelandel i 2018 for bosatte i Bergen kommune, fordelt på reiselengde og varighet.

4 Kjennetegn for de som sykler i Bergen

I arbeidet med å nå målsetningen om økt sykkelandel i Bergen kan det være nyttig å identifisere kjennetegn for dagens syklister og for potensielle syklister.

I RVU 2018 er det registrert 300 sykkelreiser for bosatte i Bergen. Ved å dele denne reisegruppen opp i undergrupper for å studere kjennetegn for syklistene, vil det bli relativt få observasjoner per undergruppe, noe som er med på å øke feilmarginen og usikkerheten for resultatene (se Vedlegg 1 for feilmargintabell). Et analyseresultat på for eksempel 15 prosent i et utvalg med 300 observasjoner har en usikkerhet på fire prosentpoeng. Resultatet ligger dermed et sted mellom elleve og 19 prosent. Resultatene under må vurderes innenfor en feilmargin på mellom 2,5 og 5,4 prosent.

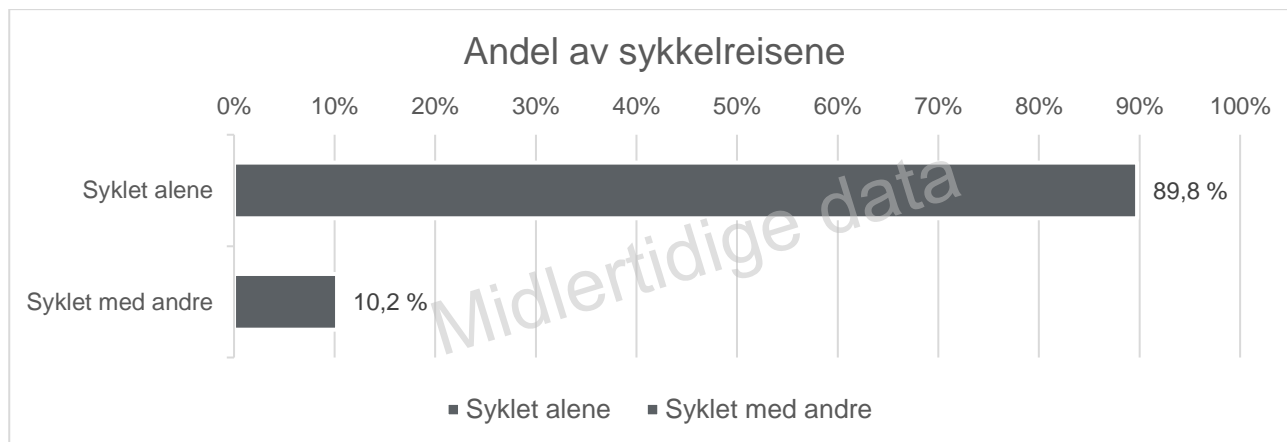
I Bergen utføres mer enn 60 prosent av sykkelreisene av menn, mens mindre enn 40 prosent av reisene gjøres av kvinner. Halvparten av syklistene er mellom 30 og 50 år, mens bare fem prosent er mellom 13 og 17 år. Det er også svært få av syklistene som er over 66 år.

Figur 4-1: Kjønns- og aldersfordeling for sykkelreiser av bosatte i Bergen kommune.

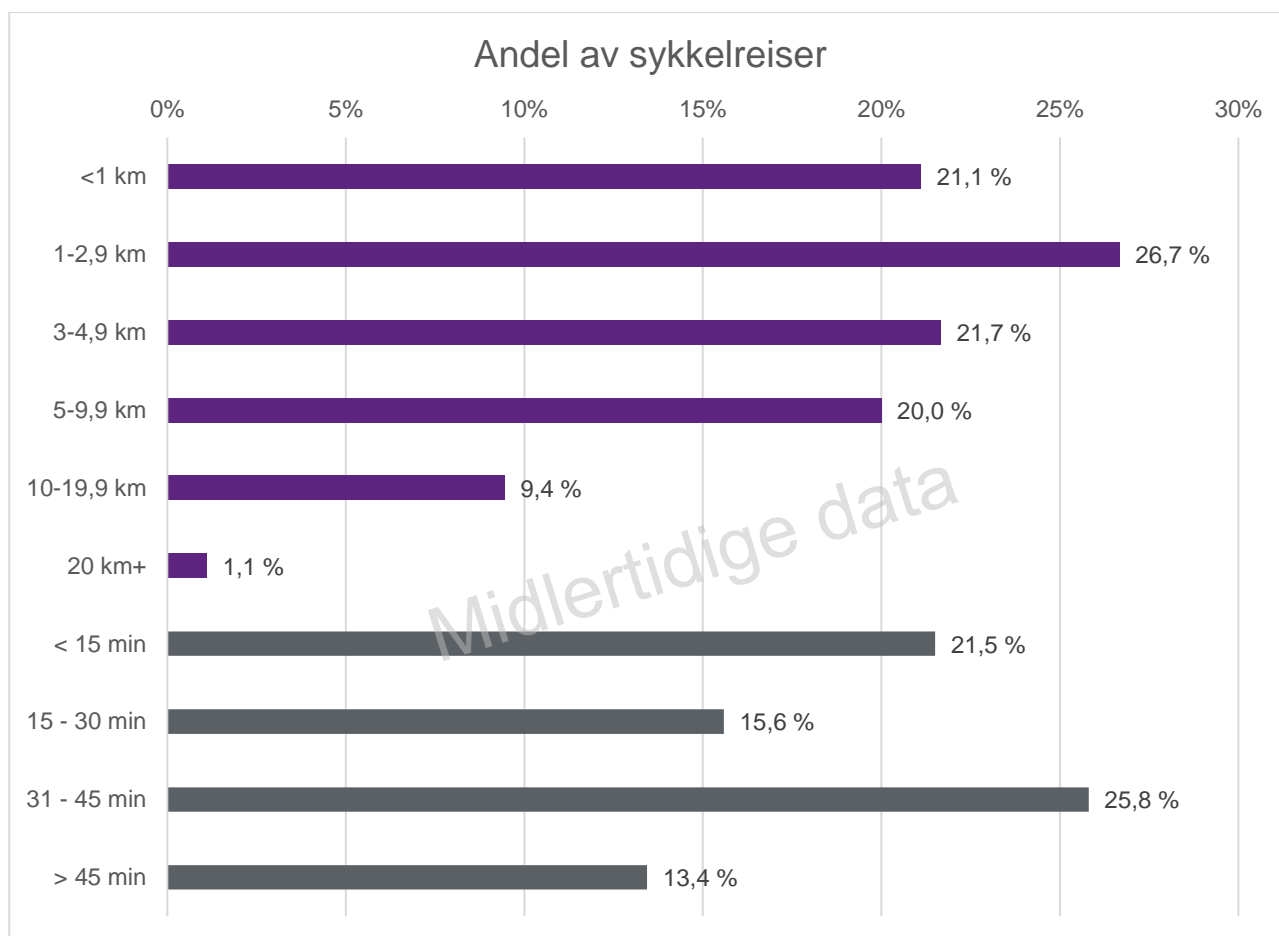
Nesten 80 prosent av syklistene er yrkesaktive, og 17 prosent går på skole eller studerer.

Ni av ti sykkeltur blir utført alene, jmfør Figur 4-2. Av de som sykler sammen med andre er det to av tre som sykler sammen med barn under 13 år.

Figur 4-2: Andel av sykkelreisene av bosatte i Bergen kommune som blir gjort alene og med andre.

En sykkelreise for bosatte i Bergen er i gjennomsnitt 5 kilometer lang og varer i 21 minutter. Figur 4-3 viser at nesten syv av ti sykkelreiser i Bergen er under fem kilometer lange. Det er svært få sykkelreiser som er over 20 kilometer. Én av fire sykkelreisene varer mellom 30 og 45 minutter.

Figur 4-3: Reiselengde og varighet for sykkelreiser av bosatte i Bergen kommune.

5 Oppsummering av sykkelreiser i Bergen

RVU-en viser at sykkelandelen for reiser i Bergen kommune var ca. tre prosent i 2018. Den nasjonale sykkelandelen er på fem prosent, og i sammenlignbare byer som Oslo, Kristiansand og Trondheim er sykkelandelen på henholdsvis seks, åtte og ti prosent. Sykkelandelen i Bergen er uendret siden 2014. De fleste sykkelreisene i Bergen er reiser til og fra arbeid. Dette medfører igjen at de fleste sykkelreisene skjer på ukedager, mens sykkelandelen er lavere i helgene.

Sykkelandelen for kvinner i Bergen er nesten to prosentpoeng lavere enn for menn. Dette er ikke spesielt for Bergen, også nasjonalt er sykkelandelen høyere for menn enn for kvinner. Bergen skiller seg derimot ut med en lav sykkelandel for personer mellom 13 og 17 år. Under tre prosent av reisene gjennomført av personer i denne aldersgruppen i Bergen gjøres med sykkel, mot elleve prosent av reisene gjennomført av personer mellom 13 og 17 år i Norge.

De fleste sykkelreiser i Bergen gjøres av yrkesaktive menn i alderen 30 til 39 år. Sykkelreisene er i gjennomsnitt fem kilometer lange, og varer i 21 minutter. 90 prosent av sykkelreisene gjøres alene.

Vedlegg 1: Feilmargintabell

I tabellen under vises feilmarginer ved rent lotterisk utvalg. Prosentresultatet pluss/minus feilmarginen i tabellen angir et intervall som med 95% sannsynlighet inneholder det sanne resultat. Jo færre observasjoner det er innenfor en undergruppe, jo større vil feilmarginen bli, noe som øker usikkerheten i resultatene.

Antall observasjoner	Prosentresultat							
	5/95	10/90	15/85	20/80	25/75	30/70	40/60	50/50
25	8.6	12.0	14.2	16.0	17.4	18.3	19.6	20.0
50	6.2	8.5	10.1	11.3	12.2	13.0	13.9	14.1
75	5.0	6.9	8.2	9.2	10.0	10.6	11.3	11.5
100	4.4	6.0	7.1	8.0	8.7	9.2	9.8	10.0
150	3.6	4.9	5.8	6.5	7.1	7.5	8.0	8.2
200	3.1	4.2	5.0	5.7	6.1	6.5	6.9	7.1
250	2.8	3.8	4.5	5.1	5.5	5.8	6.2	6.3
300	2.5	3.5	4.1	4.6	5.0	5.3	5.7	5.8
400	2.2	3.0	3.6	4.0	4.3	4.6	4.9	5.0
500	1.9	2.7	3.2	3.6	3.9	4.1	4.4	4.5
600	1.8	2.5	2.9	3.3	3.5	3.7	4.0	4.1
700	1.6	2.3	2.7	3.0	3.3	3.5	3.7	3.8
800	1.5	2.1	2.5	2.8	3.1	3.2	3.5	3.5
900	1.5	2.0	2.4	2.7	2.9	3.1	3.3	3.3
1000	1.4	1.9	2.3	2.5	2.7	2.9	3.1	3.2
1200	1.3	1.7	2.1	2.3	2.5	2.6	2.8	2.9
1400	1.2	1.6	1.9	2.1	2.3	2.4	2.6	2.7
1600	1.1	1.5	1.8	2.0	2.2	2.3	2.4	2.5
2000	1.0	1.3	1.6	1.8	1.9	2.0	2.2	2.2
3000	0.8	1.1	1.3	1.5	1.6	1.7	1.8	1.8